

Мова —
ДУХОВНИЙ
скарб нації

КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»
МАР'ІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ПОКРОВСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мова – духовний скарб нації: збірник творчих робіт учнів і вчителів української мови та літератури Мар'їнської міської територіальної громади / упорядник Майорчикова В.В. – Мар'їнка, 2026. – 51 с.

До збірника увійшли есе, поезії, акровірші, поезії-етоїї, монофони (тавтограми), даймонди, сенкани, хайку, меми, казки, хмари слів, присвячені українській мові як духовній цінності нації.

Літературний редактор / коректор: Майорчикова В.В.

Рецензенти:

Ельвіра ГОРНА, директор КУ ЦПРПП Мар'їнської міської ВЦА

Вікторія МАЙОРЧИКОВА, консультант КУ ЦПРПП Мар'їнської міської ВЦА, модератор учителів мовно-літературної освітньої галузі, учитель української мови та літератури Мар'їнського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2 Мар'їнської міської військово-цивільної адміністрації Покровського району Донецької області.

Відповідальність за зміст і мовне оформлення матеріалів несуть автори.

Видання призначене для учнів, учителів, усіх, хто цікавиться українською мовою та творчістю.

Мова видання: українська.

© КУ ЦПРПП Мар'їнської міської ВЦА, 2026

Зміст

Ну, що б, здавалося, слова... (поезія-етожі). Хадієва Анна.....	5
Мова (вірш). Хадієва О.О.....	6
Мова - фундамент національної ідентичності (есе). Мойса Юлія	7
Мова мовить, мовчки мріє (монофони). Майорчикова В.В.	8
Магія мови: сила літери "М" (інфографіка). Майорчикова В.В.	9
Мова наша калинова (акровіри). Панченко Максим.....	10
Солов'їна мова мого дому (есе). Панченко Максим.....	11
Як Мова ходила в гості (ілюстрована казка-притча). Майорчикова В.В.....	12
Мова поколінь (есе). Задороржна Т.О.	13
Мова (сенкан). Коваленко Микита	16
Українська мова (казка). Сидоренко Таїсія	17
І лине мова крізь віки (хайку). Родіонов Давид	18
Мова - це Всесвіт у кожному слові (есе). Бессараб Софія	19
Мелодія Словесії (казка). Лемешко Софія	20
Казка про чарівну Мову (казка). Бессараб Макар.....	21
Мова мрійлива моя... (монофони). Жиденков Деніс	22
Рідна мова (акровіри). Удинська Мирослава	23
Що то значить - рідна мова? (вірш). Удинська Мирослава	24
Мова - це серце нації (есе). Кушнір Аліна.....	25
Мова - душа народу (есе). Новак Андрій.....	26
Мова (вірш-діамант). Саламатіна Ганна	27
Візуальна поезія Д.Павличка "Рідна мова". Удинська О.О.	28
Рідне слово (хайку). Баранова Н.А.	29
Контрасти солов'їної (мем). Баранова Н.А.....	30
Мова - це дім, який завжди з тобою (буктрейлер). Баранова Н.А.	31
Мова (сенкан). Кузьменко Михайло	32
Мова (акровіри). Чередніченко Єва.....	33
Мова - скарб нації (кросворд). Чередніченко В.В.	34
Мова (акровіри). Анастасія Головащенко	35
Що для мене рідна мова (есе). Удинська О.О	36
Мово, ти - серця подих (вірш). Ярослава Реутова.....	37
Мова - скарб (сенкан). Андрій Демченко.....	38
Мова (малюнок). Андрій Демченко.....	39
Мова барвінкова (малюнок). Олександр Іляшенко.....	40
Рідна мова (малюнок). Ілля Рижук.....	41
Рідна мова (казка). Кирило Рижук.....	42
Таємна академія слів (казка). Рижук Ю.С.....	43
Українська мова-генетичний код нації (Інфографіка). Федоренко Данило.....	44
Мова (акровіри). Новенко Ангеліна.....	45
Мова - безсмертна душа народу (хайку). Морозова Кароліна.....	46
Мова, що єднає серця (хмара слів). Єлісиченко Н.В.....	47
Мова (вірш-діамант). Круковська Євгенія.....	48
Мова наша солов'їна (акровіри). Мойса Юлія	49
Мова мовить (оповідання-монофон). Майорчикова В.В.	50

Передмова

Мова — це не лише засіб спілкування. Це пам'ять поколінь, духовний код нації, жива історія, що пульсує в слові, думці, почутті. Саме тому тема збірника творчих робіт «**Мова — духовний скарб нації**» є особливо актуальною та глибоко символічною для освітянської спільноти **Мар'їнської міської територіальної громади**.

Цей збірник об'єднав **учнів і вчителів**, для яких українська мова — не лише навчальний предмет, а й внутрішня потреба, форма самоусвідомлення, спосіб зберегти й передати національну ідентичність. На його сторінках — щирі роздуми, художні образи, експерименти зі словом, народжені серцем і розумом.

До збірника увійшли **есе, поезії, акровірші, поезія-емої, меми, монофони (тавтограми), даймонди, сенкани, хайку, казки** — різноманітні за формою й настроєм твори, які демонструють багатство української мови та творчий потенціал авторів. Кожен текст — це окремий голос, але всі разом вони творять єдиний хор любові до рідного слова.

Особливо цінним є те, що у збірнику поруч звучать голоси **учнів і педагогів** — як символ неперервності традицій, спадкоємності духовних цінностей і спільної відповідальності за збереження мовної культури.

Нехай цей збірник стане не лише підсумком творчої роботи, а й **джерелом натхнення**, доказом того, що українське слово живе, розвивається й звучить упевнено навіть у складні для країни часи.

Уривок із вірша “Ну що б, здавалося, слова...” Т. Г. Шевченка
(поезія-етої)

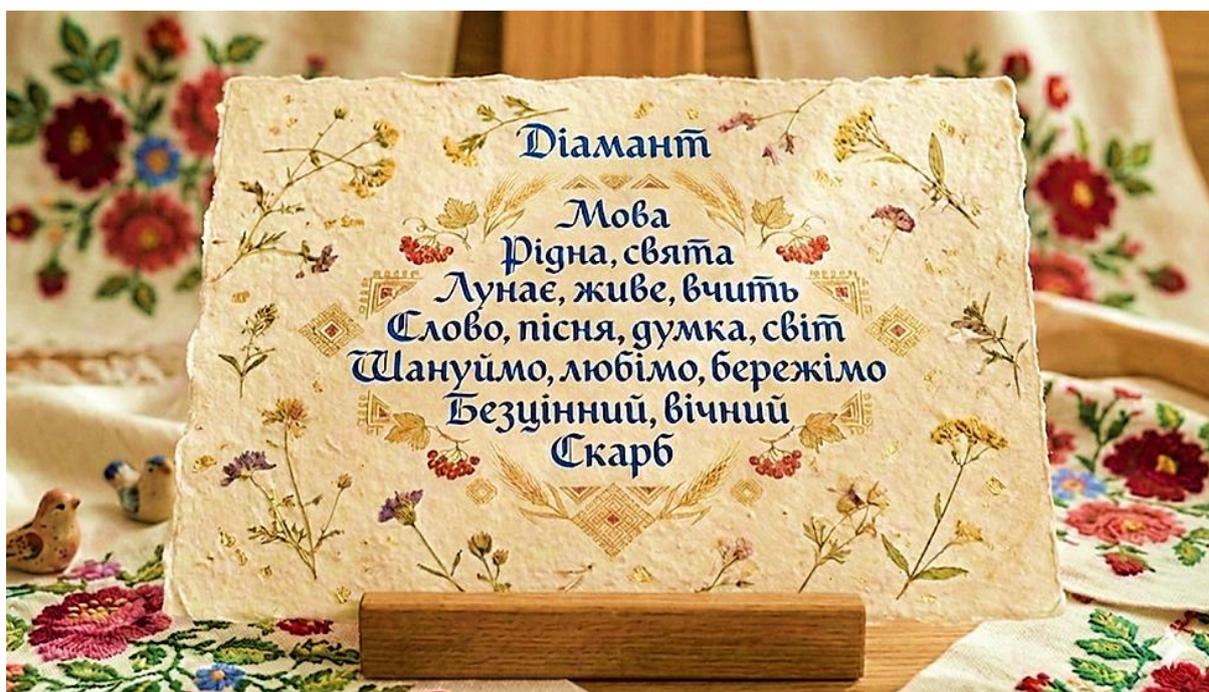
Хадієва Анна,
учениця 10 класу
Максимільянівського ЗЗСО I- III ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району
Донецької області
Учитель Хадієва Олена Олександрівна

Мова

(вправа “Діамант”)

*Хадієва Олена Олександрівна,
учитель української мови та літератури
Максимільянівського ЗЗСО I- III ступенів
Мар’їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Мова - фундамент національної ідентичності

(есе)

*Мойса Юлія,
учениця 11 класу
Мар'їнського ЗЗСО I-III ступенів №2
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Майорчикова Вікторія Вікторівна*

Мова – це не просто засіб спілкування між людьми. Це генетичний код нації, її жива пам'ять і душа. У словах закарбовані історія, традиції, біль і радощі багатьох поколінь. Саме через мову народ передає свій досвід нащадкам, формуючи спільний культурний простір і зберігаючи власну самобутність.

Передусім мова є фундаментом національної ідентичності. Вона об'єднує людей, допомагає усвідомити, ким ми є і звідки походимо. Коли нація втрачає свою мову, вона поступово розчиняється серед інших, втрачає своє унікальне «обличчя». Недарма Ліна Костенко писала: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову». Ці слова нагадують мені, що мова – це не просто інструмент, а духовне багатство, яке неможливо купити, але дуже легко втратити, якщо не цінувати й не захищати його щодня.

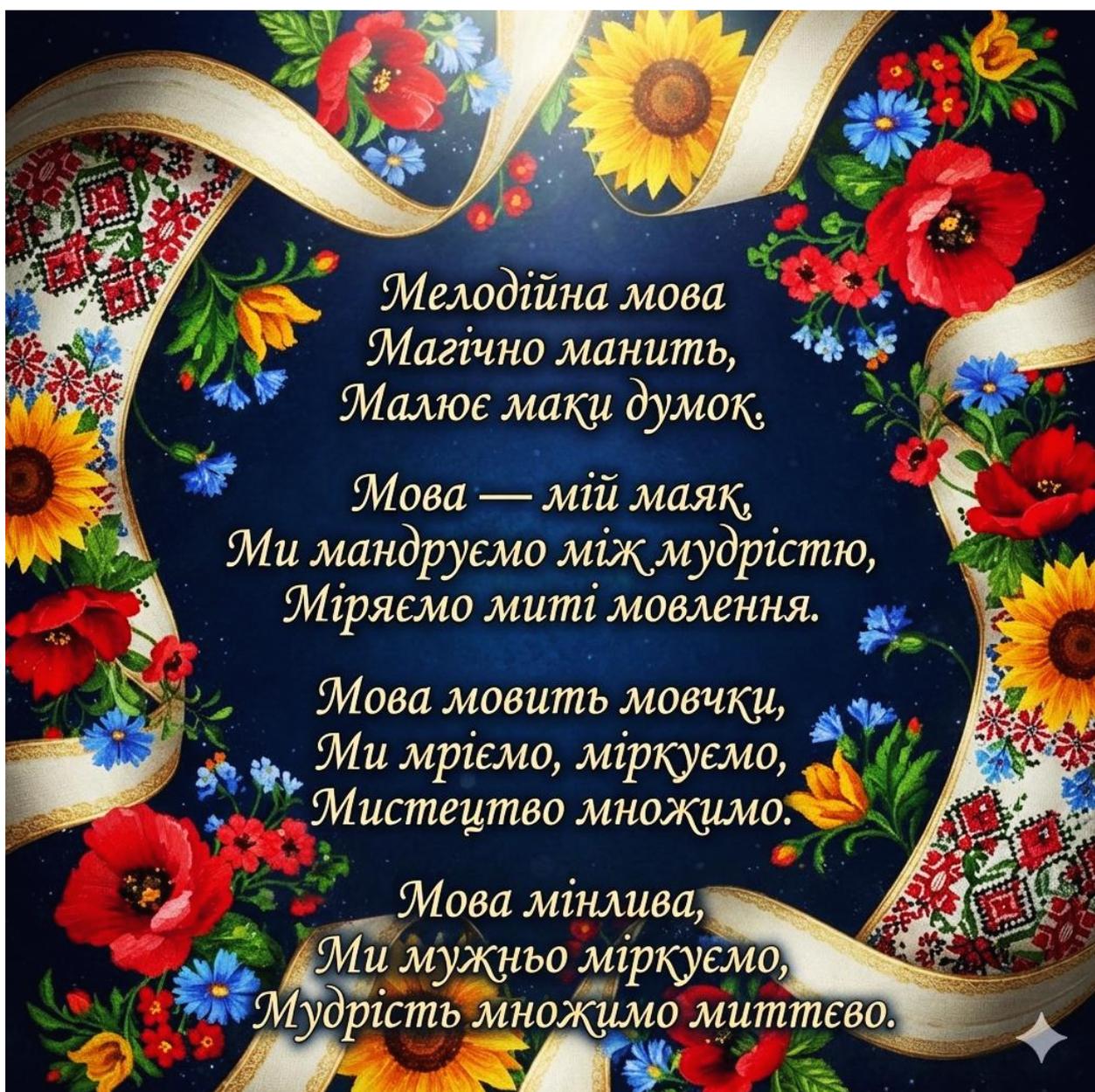
Крім того, у мові закладена душа народу. В українських піснях, думах, легендах і переказах відображені наша воля, незламність і прагнення до свободи. Через слово ми відчуваємо зв'язок із предками, які боролися, мріяли й вірили в майбутнє. Кожне слово – це цеглинка у великій споруді культури, яку будували століттями. Берегти мову означає шанувати тих, хто жив до нас, і відповідати за тих, хто прийде після.

Особливо важливо усвідомлювати цінність мови сьогодні, коли український народ змушений відстоювати свою незалежність. Мова стала не лише символом, а й зброєю культурного опору. Говорити рідною мовою – означає заявляти про свою гідність, свободу і право бути собою. Вона єднає нас у найскладніші часи й дає сили не зламатися.

Отже, мова – це найцінніший скарб, який має нація. Вона є живою пам'яттю народу, основою культури та запорукою майбутнього. Оберігаючи рідну мову, ми зберігаємо себе, свою історію та свою волю. Саме з мови починається незалежність і триває життя нації.

Мова мовить, мовчки мріє
(монофони)

*Майорчикова Вікторія Вікторівна,
учитель української мови та літератури,
зарубіжної літератури
Мар'їнського ЗЗСО І-ІІ ступенів №2
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Магія мови: сила літери «М» (інфографіка)

Майорчикова Вікторія Вікторівна,
учитель української мови та літератури,
зарубіжної літератури
Мар'їнського ЗЗСО I-II ступенів №2
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області

Мова наша калинова

(акровірші)

Панченко Максим,

учень 5 класу

Мар'їнського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2

Мар'їнської міської ВЦА

Покровського району Донецької області

Наставник Панченко Людмила Анварівна

Солов'їна мова мого дому

(есе)

Панченко Максим,

учень 5 класу

Мар'їнського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2

Мар'їнської міської ВЦА

Покровського району Донецької області

Наставник Панченко Людмила Анварівна

Моя рідна мова – українська, солов'їна. Вона звучить по всій Україні, але для мене починається з дому – з тих слів, які я почув уперше, ще до школи. Ці слова були прості, теплі й справжні. Вони вчили мене любити, довіряти й вірити.

Коли прийшла війна, світ навколо змінився. З'явилися тривога, прощання і тиша, якої раніше не було. Але українська мова не злякалася. Вона залишилася з нами – у щоденних розмовах, у новинах, у думках і в молитвах. Саме українською мовою ми молимося за наших військових, за тих, хто захищає нашу землю й наше майбутнє.

Українська мова вміє бути сильною і ніжною водночас. Вона звучить у словах підтримки для захисників і в тихих маминих молитвах пізно ввечері. У ній – віра в перемогу, біль за втратами, і надія, яка не згасає навіть у найтемніші дні.

Для мене рідна мова – це опора. Коли я говорю українською, я відчуваю, що не один. Що поруч – мій народ, моє місто, моя країна. У кожному слові – пам'ять про дім і вдячність тим, хто тримає небо над нами.

Я вірю: поки ми говоримо українською і молимося за своїх захисників, Україна стоїть. А моя солов'їна мова житиме – у серцях, у мирних днях і в майбутньому, яке ми обов'язково збудуємо.

Як Мова ходила в гості
(ілюстрована казка-притча)

*Майорчикова Вікторія Вікторівна,
учитель української мови та літератури,
зарубіжної літератури
Мар'їнського ЗЗСО І-ІІ ступенів №2
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Читати за покликанням:

<https://read.bookcreator.com/1O4cjDZyhCpPJLaMVApZK7IRdKZ2/iBAnDo9fQfWbf-3j451t6w>

Мова поколінь

(есе)

*Задорожна Тетяна Олександрівна,
учитель української мови та літератури,
зарубіжної літератури
Красногорівського ЗЗСО I-II ступенів №5
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Наш великий Кобзар писав: «Мій краю прекрасний, розкішний, багатий! Хто тебе не мучив?» Та відповідь і досі можуть дати не всі. Оспіваний в піснях, прославлений духом волі, рідний край досить довго страждав від надмірних амбіцій, ненаситних потреб, жорстокої несправедливості, втраченої самостійності. Список того, чого був позбавлений український народ, можна продовжити, але Батьківщина відважних запорозьких козаків, мільйонів звичайних працьовитих українців залишалася і залишається безмежно прекрасною, відчайдушною, волелюбною. Разом з О. Конинським народ молиться за Україну:

Молимося, Боже єдиний,
Нам Україну храни,
Всі свої ласки й щедроти
Ти на люд наш зверни.
Дай йому волю, дай йому долю,
Дай доброго світа...

І це справедливо. Чому? Відповідь проста - наш народ має право на повноцінне існування, бо в нього є мова, а мова - це здобуток культури, духовної діяльності певного народу, а одночасно й здобуток культури всього людства, бо кожна мова доповнює іншу, а разом вони – витвір світового людського розуму. Мова і Батьківщина - слова-синоніми. Не буде мови – не буде й народу. Він зітреться, просто-напросто зникне, розвіється по світу, як попіл у згарищі. Народ, який століттями відстоював свою незалежність і право на існування, на жаль, повертається до цього питання знову і знову, але він не може втратити свою мову, не має на це право, не може зрадити своїм батькам і пращурам. Мова живе в піснях, переказах, легендах, в історії нашої і в сьогоденні. «І хто тую мову привітає» - ці рядки у Шевченка набувають близького значення до євангельського:

Найперше було слово,
Крізь ширму й хаос
Воно, як вічне диво,
Над світом піднялось.

Найголовніша задача світу – це збереження миру і спокою на планеті Земля, яка дає можливість жити й займатися мирною працею. І зараз, на мою думку, на перший план треба ставити цінність життя людини, робити все, щоб кожна людина почувала себе частинкою суспільства, задля якого хотілося б творити чудеса. На жаль, історія української мови, як і української нації взагалі, надзвичайно трагічна, й разом з тим повчальна. Вона свідчить про якусь незбагненну волю до життя багатостраждальної української мови, яка, як той Фенікс, весь час відроджувалася й відродилася з попелу. І не треба приховувати й недобалакувати про згубну дію спочатку царської Росії, а пізніше Радянської влади й Радянського союзу, де пригнічувався національний дух народу, поступово нищився його менталітет, де не поважалися й вважалися неіснуючими духовні надбання народу, історичні цінності. Історія рясніє частими діями знищення й приниження української нації. Згадаймо Катерину II, яка завершила процес нищення українства, розпочатий Петром I. Саме про них з невимовним душевним болем пише Т.Г. Шевченко у своїй поемі «Сон»:

Тепер же я знаю:
Це той Перший, що розпинав
Нашу Україну,
А Вторая доконала
Вдову сиротину!

Вірність Тараса Григоровича Шевченка рідному краю вражає нас своєю любов'ю і самовідданістю, патріотичністю і простотою, душевністю і щирістю. З його життєвого й творчого шляху ми бачимо, що були всі передумови для того, щоб молодий українець, відірваний від рідної сторони, почав забувати свою улюблену країну. Проте сталося навпаки. Шевченко не тільки не забув рідну землю, а й прославив її на весь світ. Зберігся лист, який у 1839 році написав молодий Шевченко. З нього ми відчуваємо як поет любив материнську мову, як йому хотілося почути «хоч через папір» рідне слово з рідного краю. «Воно, бач, і так, і не так. А все-таки краще, коли получиш, прочитаєш. Хоч одне слово рідне», - це Тарас просить брата відповісти йому листом, написаним українською мовою але, мабуть, Тарасові цих слів замало, і він просить удруге: «Та, будь ласка, напиши до мене так, як я до тебе пишу,

не по-московському, а по-нашому... Так нехай же хоч через папір почую рідне слово, нехай хоч раз поплачу веселими сльозами».

І тут виникає питання, над яким варто було б поміркувати: чому молодий Тарас зумів попри все зберегти любов до рідної мови у той час, коли тисячі українців так легко зрікаються своєї мови? Звичайно, у наш час, як і колись, високоосвічена людина ніколи не обмежувалася знаннями однієї мови, вона вивчала ще й інші, для вільного спілкування з представниками різних народів світу. Бо чим більше знаєш, тим краще для тебе. Але щоб у своїй державі та зневажати рідну мову! Такого немає ніде, крім нас! Звідси й бере початок любов до рідного краю, любов до Батьківщини.

Довго й наполегливо рубали наше коріння. Нищення інтелектуальних сил, найкращого цвіту нації чималий час не припинялося. Дехто вже почав і думати, що цей процес безповоротний. Але ми відстояли й відстоюємо своє право на повноцінне існування, ми довели, що ми народ «з великої літери» і зараз перед нами стоїть задача: зробити нашу Батьківщину найкращою у світі! Бо не можна заборонити українцям любити рідну мову, як не можна заборонити сонцю світити, а квіткам цвісти.

Мова
(сенкан)

*Коваленко Микита,
учень 6 класу
Максимільянівського ЗЗСО І- ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Хадієва Олена Олександрівна*

Українська Мова

(казка)

*Сидоренко Таїсія,
учениця 6 класу*

Красногорівського ЗЗСО І- ІІ ступенів №5

Мар'їнської міської ВЦА

Покровського району Донецької області

Учитель Задорожна Тетяна Олександрівна

У чарівній країні жила собі Українська Мова. Вона не була просто засобом спілкування, а була істотою з душею, наповненою мудрістю, теплим голосом і неповторною барвистістю. Її слова ніби дихали духом пшениці й м'яти, співали мелодією солов'їв і сяяли золотим ранковим промінням. Притулком Української Мови була велична старовинна книга, чії сторінки зберігали пам'ять про легендарні часи козаків. Щоразу, коли діти відкривали цю книгу й читали її сторінки, Мова наче оживала: усміхалася та розправляла свої великі золоті крила. Та одного разу настала біда. Над краєм почав з'являтися Туман Забуття. Він неквапливо огортав міста й села, змушуючи людей втрачати свої рідні слова, замінюючи їх іншими, а багато книжок - ховати у мовчанні. Українська Мова знітилася. Її голос став наче ледь чутним шепотом, і дедалі рідше лунали її лагідні слова по домівках. Однак вона не опустила своїх крил. Мова вирушила на пошуки тих сердець, що ще берегли її. І саме тоді вона знайшла дітей. Десь у школі, за дерев'яними партами, сиділи хлопчики й дівчатка. Вони читали вірші Тараса Шевченка, писали твори про свій рідний край і співали пісень мовою предків. З кожним їхнім щирим словом Мова набирала сил і віри.

— Ми поруч! Ми будемо розмовляти, писати й думати українською, — заявили діти.

З тими сильними словами Українська Мова яскраво засяяла. Її енергія розігнала Туман Забуття, наповнила серця теплом і нагадала кожному правдивість: мова — це пам'ять народу, його дух і майбутнє. З того часу Українська Мова живе в кожному серці, яке її шанує, леліє й передає наступним поколінням. Адже доки продовжує звучати рідне слово — народ залишається живим.

І лине мова крізь віки...

(хайку)

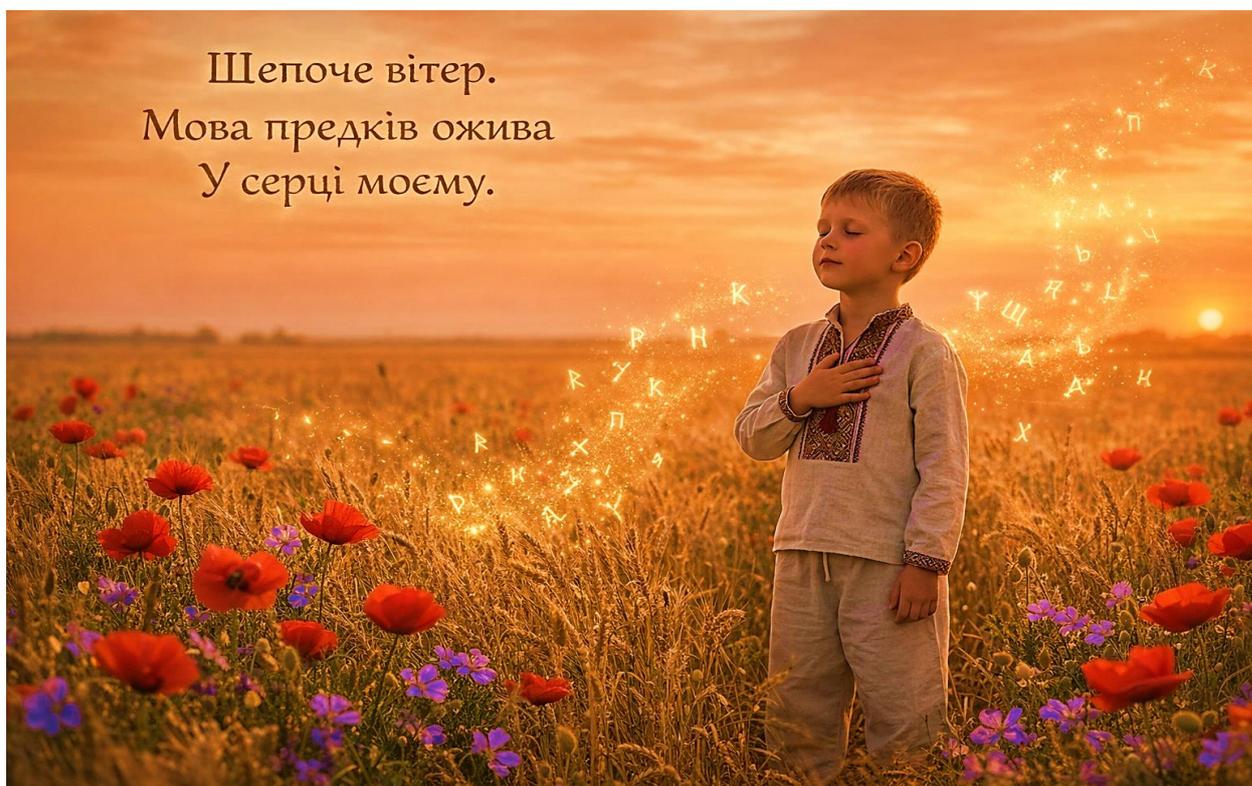
Родіонов Давид, учень 6 класу

Максимільянівського ЗЗСО I- III ступенів

Мар'їнської міської ВЦА

Покровського району Донецької області

Учитель Хадієва Олена Олександрівна

Мова — це Всесвіт у кожному слові

(есе)

*Бессараб Софія,
учениця 11 класу
Єлизаветівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Честа Лариса Миколаївна*

Якщо запитати, де зберігається душа народу, відповідь не знайдеш у музеях чи архівах. Вона пульсує там, де звучить рідне слово. Мова — це не просто засіб передачі думок, це духовний рентген нації, що проявляє наші найпотаємніші смисли, мрії та силу.

Кожне українське слово — це відшліфований часом діамант. У м'якому «л» чути шелест верби над ставом, у твердому «р» — гуркіт козацької волі. Коли ми говоримо рідною мовою, ми стаємо частиною нескінченного ланцюга: від першої почутої казки до героїчного епосу. Без мови ми б втратили свій «навігатор» у часі, залишившись без пісень, що лікують, та легенд, що надихають.

Мова — це невидима нитка, що вишиває візерунок нашої єдності. Це наш інтелектуальний кордон і водночас наш найтепліший дім. Кожна висловлена українською фраза — це акт творчості, через який ми продовжуємо справу предків. Вона вчить нас бачити красу в деталях, бути шляхетними у вчинках і щирими у помислах.

21 лютого світ завмирає, щоб вшанувати рідне слово. Для нас цей день — нагадування, що мова є живою істотою: вона може розквітати від нашої любові або в'янути від байдужості. Вивчати її тонкощі, плекати чистоту вимови, наповнювати нею простір навколо — це не обов'язок, це привілей вільної людини.

Любити її — означає відчувати гордість за те, ким ти є, і знати, що за твоїми плечима стоїть цілий народ, озброєний найсильнішою зброєю у світі — Словом.

Мелодія Словесії

(казка)

*Лемешко Софія,
учениця 6 класу
Красногорівського ЗЗСО I-II ступенів №5
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Задорожна Тетяна Олександрівна*

У країні Словесії жила чудова героїня з ім'ям Українська Мова. Вона була ніжною, мелодійною і сповненою загадок. Щоранку, коли сонячні промені торкалися горизонту, Українська Мова вирушала на прогулянку, відкриваючи нові слова та вирази. Одного дня, прогулюючись, вона побачила під розлогим дубом стару книгу. Вкрита печаттю та наповнена таємничістю, книга відразу привернула її увагу. Сповнена цікавості, Мова обережно відкрила її. У ту ж мить світ засіяла яскрава магія! З книги виринули слова, наповнивши повітря рухами та живою енергією. Це були забуті слова, які втратили свою красу та значення. Українська Мова зрозуміла, що їх потрібно врятувати й повернути до життя. Вона почала вчити ці слова заново звучати, використовуватися правильно та гордо носити своє значення. З кожним уроком слова ставали світлішими, яскравішими й оживали у своїй величі. Разом вони склали прекрасні вірші й мелодії, що наповнювали простір радістю та гармонією. Новини про її добрі справи ширилися швидко, і згодом інші мови з усього світу прийшли за допомогою. Українська Мова стала не лише берегинею своїх рідних слів, але і справжнім послом дружби між мовами. Кожна мова привносила щось особливе, і в цьому розмаїтті створювалася чудова симфонія гармонії та єдності. Відтоді Українська Мова стала символом краси та об'єднання. Щороку, в день її народження, представники всіх мов збиралися разом, щоб відсвяткувати цю чарівну дружбу й силу слова.

Казка про чарівну Мову

(казка)

*Бессараб Макар,
учень 5 класу
Єлизаветівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Честа Лариса Миколаївна*

Колись давно, у країні Слівляндії, жила маленька Мова. Вона була дуже весела, говірка і надзвичайно цікава. Кожного ранку Мова прокидалася і співала пісні:

— Привіт, друзі! Давайте разом відкривати нові слова!

Мова дуже любила, коли люди нею розмовляли, бо слова в ній були чарівними: вони могли лікувати сум, будити сміх і навіть допомагати знаходити друзів.

Але одного дня Чорний Забудько захотів забрати всі слова з країни. Він думав, що без слів люди забудуть про добро і радість. Та Мова не розгубилася. Вона покликала дітей, і вони разом співали, гралися, вигадували нові слова. Їхня радість і кмітливість були сильніші за Забудька — і він втік, а слова повернулися!

З того часу Мова стала справжнім скарбом країни Слівляндії. І кожен, хто її шанує і говорить рідними словами, отримує магичну силу: розуміти серце іншого, дружити, мріяти і творити добро.

Мова мрійлива моя...

(монофони)

Жиденков Деніс,

учень 7 класу

Максимільянівського ЗЗСО I- III ступенів

Мар'їнської міської ВЦА

Покровського району Донецької області

Учитель Хадієва Олена Олександрівна

Рідна мова

(акровіри)

Удинська Мирослава,
учениця 8 класу
Максимільянівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Удинська Ольга Олександрівна

Що то значить – рідна мова?

(вірш)

*Удинська Мирослава,
учениця 8 класу
Максимільянівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Удинська Ольга Олександрівна*

Що то значить – рідна мова?
І згадаємо до слова
Вислів той, що лине всюди:
«Бережіть, як ниву хлібну,
Рідну мову, люди!».
В цих словах не просто заклик,
В них – душі людської крик.
Як хліб важливий на столі,
Так мова в кожній голові:
Щоб спілкуватися, навчати,
Досвід свій дітям передавати.
Діди і прадіди нам заповідали,
Щоб ми добра в чужині не шукали,
Щоб шанували дім свій
І знали коріння роду,
А українська мова – то душа мого народу.
В ній ніжність і мелодійність слова.
Недарма ж говорять – солов'їна мова!
Українці повсякчас боролися за волю.
Мова з нами пережила всю нашу недолю.
Тож хай лине піснею, віршами,
Щоб увесь світ дізнався про нас із вами!

Мова

(вірш - діамант)

Саламатіна Ганна,
учениця 8 класу
Максимільянівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Удинська Ольга Олександрівна

Рідна мова

(візуальна поезія Дмитра Павличка)

Удинська Ольга Олександрівна,
учитель української мови та літератури
Максимільянівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області

? себе, , хто є,
І в обізветься мова;
І в яснім ім'я твоє
Просяє, наче   .
З родинного , немов ,
Ти , де далечизна,
Та в мові буде вся
І вся твоя , вся .
У просторах, яким немає ,
Не згубишся, як на полова.
  і не впадеш,
Допоки буде в   мова.

Рідне слово

(хайку)

*Баранова Наталія Анатоліївна,
учитель української мови та літератури
Красногорівського ОЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Контрасти солов'їної

(мем)

*Баранова Наталія Анатоліївна,
учитель української мови та літератури
Красногорівського ОЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

*Українська мова в історичних думках та героїчному епосі:
«Сурми сурмлять, шаблі дзвонять, вороженьки гинуть!»*

*Українська мова в побуті: «Ой, сонечко, принеси мені
водиченьки у скляночці, бо я трошечки втопився після
робітеньки».*

*Ніхто не вміє бути таким суворим і таким
лагідним водночас, як українська мова.*

Мова - це дім, який завжди з тобою...
(буктрейлер)

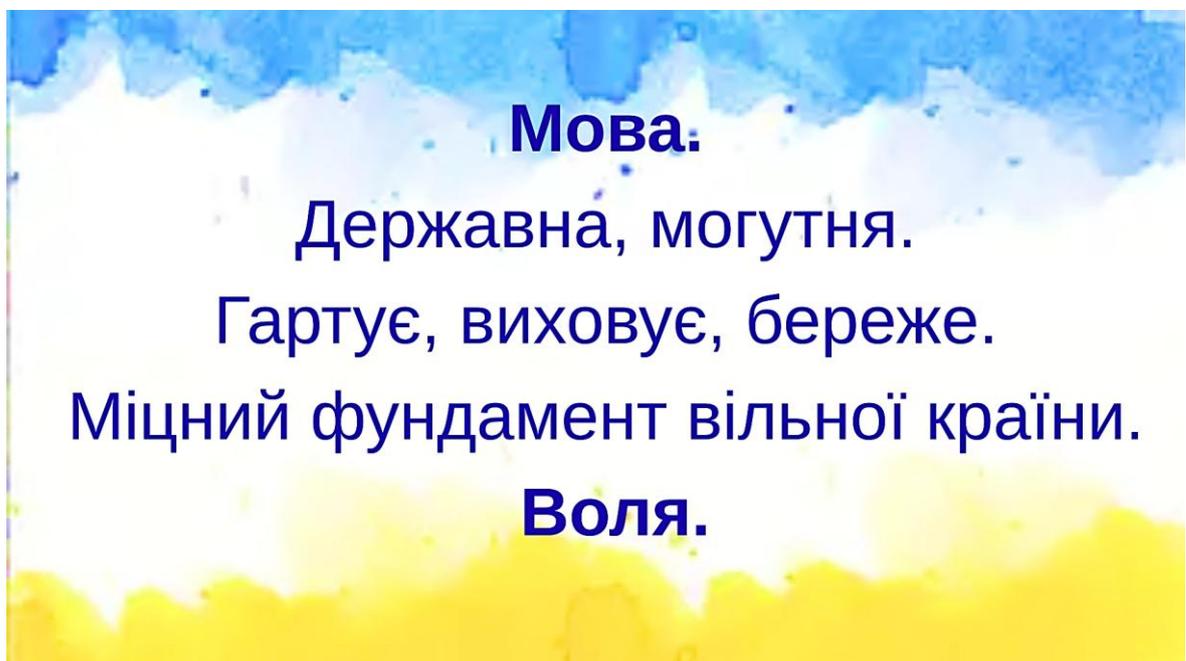
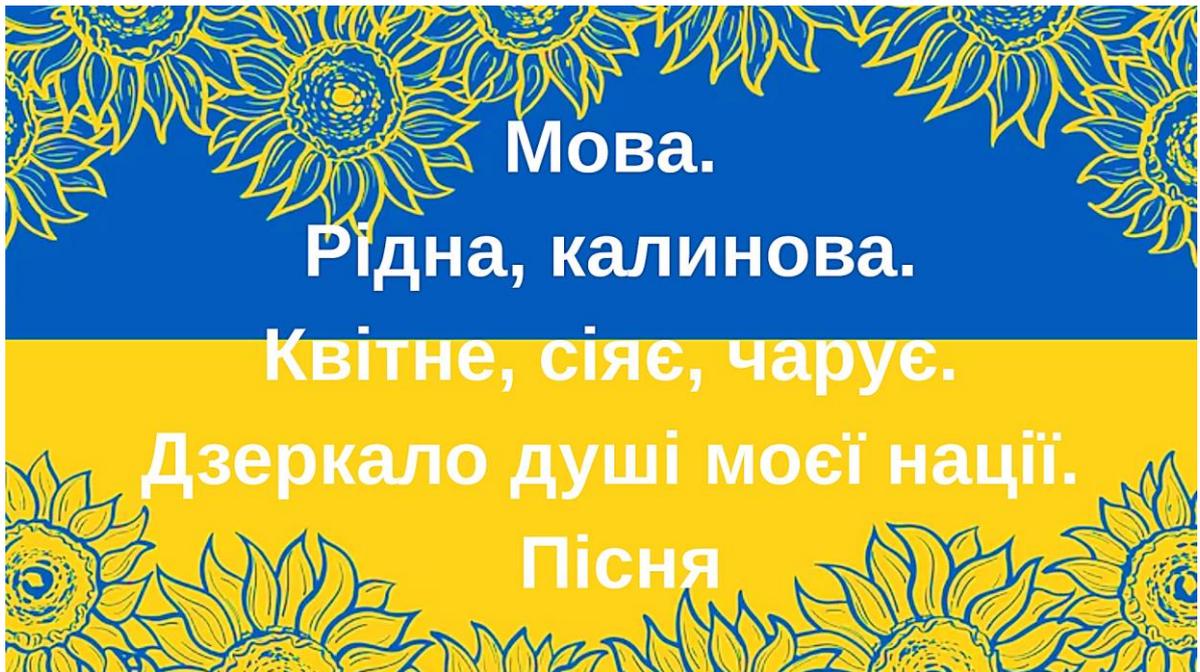
*Баранова Наталія Анатоліївна,
учитель української мови та літератури
Красногорівського ОЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Переглянути за покликанням: <https://youtu.be/xr0ZdT18ALs>

Мова
(сенкан)

*Кузьменко Михайло,
учень 8 класу
Максимільянівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Удинська Ольга Олександрівна*

Мова
(акровіри)

*Чередніченко Єва,
учениця 6 класу
Єлизаветівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Чередніченко Валерія Валеріївна*

Мелодійна, ніжна, рідна,
Оберіг душі та роду.
Віковічна, сильна, гідна,
Аура мого народу.

Мова – скарб нації

(кресворд)

*Чередніченко Валерія Валеріївна,
учитель української мови та літератури
Єлизаветівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Мова – скарб нації

1	п	і	с	н	я				
2	к	у	л	ь	т	у	р	а	
3	і	с	т	о	р	і	я		
4	м	о	в	а					
5	н	а	р	о	д				

1. Один із жанрів усної народної творчості.
2. Сукупність духовних надбань нації.
3. Минуле народу.
4. Головний засіб спілкування.
5. Спільнота людей з єдиною мовою та культурою.

Мова

(акровіри)

*Головащенко Анастасія,
учениця 5 класу
Максимільянівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Удинська Ольга Олександрівна*

Міць народу, гартована часом,
Океан невичерпних думок.
Вогонь волі, що сяє над світом,
Арфа духу, наш вічний виток.

Що для мене рідна мова

(есе)

*Удинська Ольга Олександрівна,
учитель української мови та літератури
Максимільянівського ЗЗСО I-III ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

Для кожного з нас слово має свій присмак. Для когось це просто засіб передачі інформації, для когось — інструмент праці. Але для мене рідна мова — це щось набагато більше, ніж набір звуків чи букв. Це тонкий, але невидимий зв'язок із корінням, це «код», який робить мене частиною великого цілого.

По-перше, рідна мова — простір моїх найперших спогадів. Це лагідний шепіт маминої колискової, це казки бабусі про дивовижні світи, це перше «дякую» та перше «люблю». Саме через рідне слово я вперше пізнала світ, навчилася розрізняти добро і зло, відчула тепло рідної домівки. Коли я розмовляю українською, я ніби повертаюся в те безпечне місце, де все справжнє і щире.

По-друге, для мене мова — це спосіб сприйняття дійсності. Відомо, що люди, які розмовляють різними мовами, бачать світ трохи інакше. Українська мова з її неймовірною кількістю зменшувально-пестливих форм робить світ навколо м'якшим і людянішим. Вона дозволяє мені бути емоційною, глибокою і точною у вираженні своїх почуттів. Це не просто інструмент спілкування, це — «окуляри», через які я дивлюся на всесвіт.

Сьогодні рідна мова для мене — це символ вибору та сили. У часи випробувань слово стає зброєю та щитом. Розмовляти рідною мовою — це означає поважати своїх предків, які берегли її попри заборони, і дбати про нащадків, яким ми передамо цей скарб. Це мій свідомий маніфест того, ким я є і де моє місце на цій землі.

Отже, рідна мова — це не просто «предмет» у шкільній програмі. Це жива стихія, що тече в моїх жилах. Це моя ідентичність, мій дім і моя свобода. Доки живе мова в моєму серці та на моїх вустах — доти я існую як особистість і як частина свого народу.

Мово, ти - серця подих

(вірш)

*Реутова Ярослава,
учениця 6 класу
Зорянського ЗЗСО I-III ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Зайцева Лариса Володимирівна*

**О, мово рідна, пісне солов'їна,
Ти – серця подих, сила і весна.
У кожному слові – щирість України,
У кожному звуці – рідна сторона.
Ти – мамина колиска і молитва,
Ти – крила мрій і світлий дивоцвіт.
Без тебе – тьма, з тобою – вічне світло,
Ти – наш початок і безмежний світ.
Ти грієш душу, мов вогонь на полі,
Ти – ніжний цвіт у бурю і в дощі.
І хай лунає мова крізь віки й долі –
Як пісня волі в кожній душі.**

Реутова Ярослава

Мова - скарб

(сенкан)

*Демченко Андрій,
учень 11 класу
Зорянського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Зайцева Лариса Володимирівна*

Мова
(малюнок)

*Демченко Андрій,
учень 11 класу
Зорянського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Зайцева Лариса Володимирівна*

Мова барвінкова

(гронування)

Ляшенко Олександр,

учень 11 класу

Зорянського ЗЗСО І-ІІІ ступенів

Мар'їнської міської ВЦА

Покровського району Донецької області

Учитель Зайцева Лариса Володимирівна

Рідна мова
(мотиватор)

*Рижук Ілля,
учень 5 класу
Зорянського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Зайцева Лариса Володимирівна*

Рідна мова

(казка)

Рижук Кирило,

учень 6 класу

Зорянського ЗЗСО І-ІІІ ступенів

Мар'їнської міської ВЦА

Покровського району Донецької області

Учитель Зайцева Лариса Володимирівна

РІДНА МОВА

ЖИЛА-БУЛА У СВІТІ НЕВИДИМА ЧАРІВНИЦЯ — РІДНА МОВА. ВОНА НЕ МАЛА НІ КОРОНИ, НІ ПАЛАЦУ, АЛЕ ЖИЛА В СЕРЦЯХ ЛЮДЕЙ, У МАМИНІЙ КОЛИСКОВІЙ, У ТИХІЙ МОЛИТВІ ТА У ЩИРОМУ СЛОВІ «ДЯКУЮ».

ОДНОГО РАЗУ ЛЮДИ ПОЧАЛИ ЗАБУВАТИ ЇЇ ПІСНІ Й СЛОВА. МОВА ЗАСМУТИЛАСЯ І СТАЛА ТИХІШОЮ, МОВ ОСІННІЙ ВІТЕР. ТА МАЛЕНЬКА ДИТИНА ПІДНЯЛА З ЗЕМЛІ ЗАГУБЛЕНЕ СЛОВО, ПРОМОВИЛА ЙОГО З ЛЮБОВ'Ю — І СТАЛОСЯ ДИВО: НАВКОЛО ЗАЦВІЛИ КВІТИ, ЗАСПІВАЛИ ПТАХИ, А МОВА ЗНОВУ ЗАСЯЯЛА СВІТЛОМ.

ВІДТОДІ РІДНА МОВА ЗНАЄ: ПОКИ Є ХОЧА Б ОДНЕ СЕРЦЕ, ЩО ГОВОРИТЬ НЕЮ З ЛЮБОВ'Ю, ВОНА ЖИТИМЕ ВІЧНО — ЯК ПІСНЯ, ЩО ВЕДЕ НАРОД КРІЗЬ ЧАС.

Таємна академія слів
(казка)

*Рижук Юлія Сергіївна,
учитель Зорянського ЗЗСО І-ІІІ ступенів
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

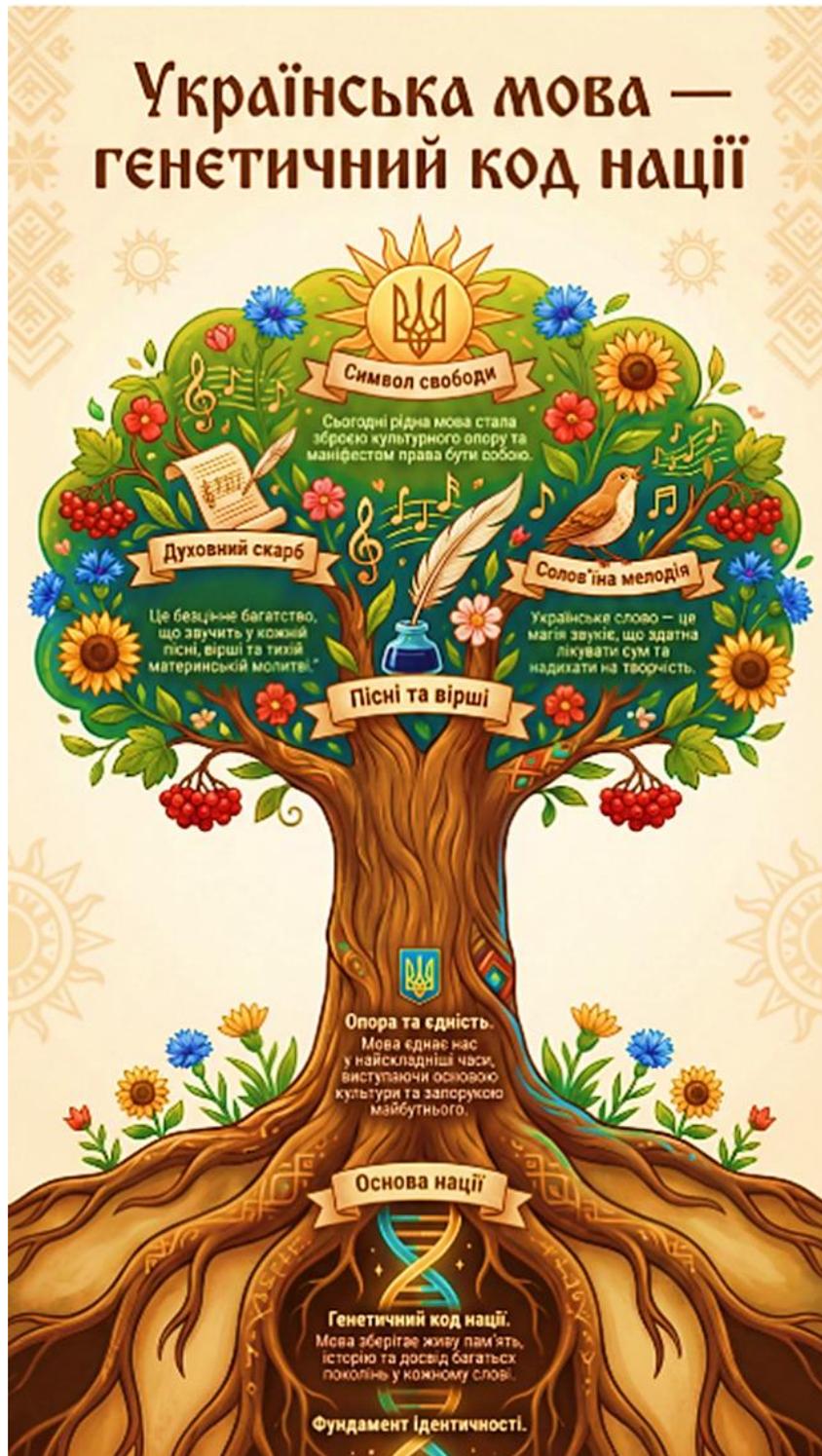
Читати за покликанням:

https://www.canva.com/design/DANAxGfqrA/xZ-R0cYXlrh1giGHzkQFGA/edit?utm_content=DANAxGfqrA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Українська мова - генетичний код нації
(інфографіка)

Федоренко Данило,
учень 9 класу
Красногорівського ЗЗСО I-II ступенів № 5
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Єлісиченко Наталія Василівна

Мова
(акровірш)

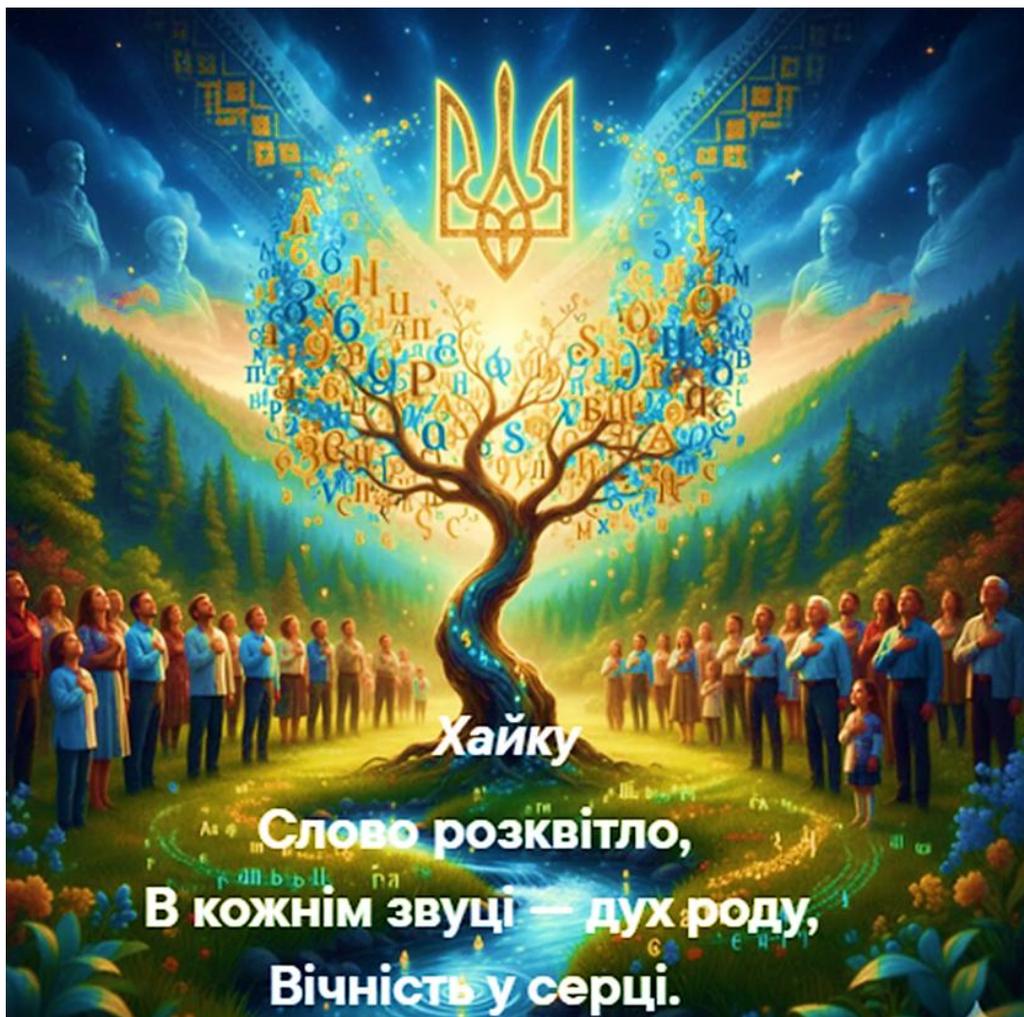
*Новенко Ангеліна,
учениця 8 класу
Красногорівського ЗЗСО І-ІІ ступенів № 5
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Єлісіченко Наталія Василівна*

Акрівірш

Мелодія, що крізь
віки лунає,
Оберіг нації,
наш світлий дім,
Вогонь свободи
в душах запалає,
Алмазом сяє
в слові золотім.

*Мова — безсмертна душа роду
(хайку)*

*Морозова Кароліна,
учениця 9 класу
Красногорівського ЗЗСО І-ІІ ступенів № 5
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Єлісиченко Наталія Василівна*

Мова

(вірш - діамант)

*Круковська Євгенія,
учениця 9 класу
Красногорівського ЗЗСО І-ІІ ступенів № 5
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Єлісіченко Наталія Василівна*

Мова

Співуча, рідна.

Розквітає, єднає, звучить.

Душа народу, скарб віків.

Надихає, творить, живе.

Мудре, величне.

Слово

Мова наша солов'їна

(акровірш)

*Мойса Юлія,
учениця 11 класу
Мар'їнського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області
Учитель Майорчикова Вікторія Вікторівна*

МОВА НАША СОЛОВ'ІНА

Мелодійна, щира, сонцесяйна,
Оберіг і світло у житті.
Відкриваєш всесвіти безкрайні,
Акордами граєш в майбутті.
Незрівнянна, горда і велична,
Аромат калини у словах.
Шлях тернистий пройшла крізь сторіччя,
А живе у серці і в піснях.
Слово Боже, мудрість предковічна,
Оживає правдою в устах.
Лине пісня вільна, споконвічна,
Окриляє мрії у світах.
Вічна сила рідного народу,
Її ніжність у душах проросла.
Непохитна віра у свободу,
Атмосфера світла й тепла.

Мова мовить (оповідання-монофон)

*Майорчикова Вікторія Вікторівна,
учитель української мови та літератури,
зарубіжної літератури
Мар'їнського ЗЗСО І-ІІ ступенів №2
Мар'їнської міської ВЦА
Покровського району Донецької області*

*Мова мовить, мов магія,
мов мелодія минулого.
Ми, маленькі мандрівники, міркуємо,
мріємо, мліємо від мелодій мови.
Мова множить миттєвості, малює маки
на материкових маргінесах мислення.
Ми мандруємо між магнетичними миротворними словами,
Мовчимо, міряючи міцність морального моста,
Мовчимо, міряючи міцність морального моста,
Мріємо, міркуємо, міксуємо миттєвості з минулим,
Мов майстри, мудро множимо мудрість, мрію, мелодію.
Мова — мій магніт, мій маяк, моя магія.
Ми, мовчазні мрійники, мандруємо морем мови,
Мов мандрівники, міркуємо, мріємо,
милуємося мистецтвом мови.*

Післямова

Гортаючи сторінки цього збірника, усвідомлюємо: **мова справді є духовним скарбом нації**, бо вона живе там, де є думка, біль, надія, любов і віра. Кожен твір, уміщений у книзі, – це маленька частинка великої мовної мозаїки України.

Творчі роботи учнів і вчителів української мови та літератури Мар'їнської міської територіальної громади свідчать про те, що українське слово не втратило своєї сили. Воно здатне бути сучасним і глибоким, лаконічним і образним, експериментальним і традиційним водночас. У поезіях і прозових рядках, у сенканах і хайку, у казках і тавтограмах (монофонах) мова постає як жива істота – чутлива, мудра, нескорена.

Цей збірник – не фінал, а **черговий крок у творчому поступі**. Він відкриває нові імена, надихає на подальші пошуки, заохочує берегти рідне слово та сміливо творити ним.

Хай кожен читач знайде тут рядок, що відгукнеться саме йому, а кожен автор відчує гордість за причетність до спільної справи – **збереження й утвердження української мови як духовного надбання нашої нації**.

Нехай слово живе.

Нехай мова єднає.

Нехай творчість продовжується.

© КУ ЦПРПП Мар'їнської міської ВЦА, 2026

Мова – духовний скарб нації: збірник творчих робіт учнів і вчителів української мови та літератури Мар'їнської міської територіальної громади / упорядник Майорчикова В.В.. — Мар'їнка, 2026. — 51 с.

Літературний редактор / коректор: **Майорчикова В.В.** - консультант КУ ЦПРПП Мар'їнської міської ВЦА.

Рекомендовано для використання на уроках української мови, літератури, виховних заходах.

Мова — ДУХОВНИЙ скарб нації

